

Akademia Młodego Ekonomisty

Efektywna edukacja

**W poszukiwaniu inspiracji,
czyli jak rozwijać aktywność
poznawczą dziecka?**

mgr Patrycja Mizera-Pęczek

Wydział Zarządzania Uniwersytet Łódzki

12 kwietnia 2016 r.

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Mgr Patrycja Mizera-Pęczek

Absolwentka Pedagogiki i Zarządzania na Uniwersytecie Łódzkim.

Aktualnie pracownik Katedry Zarządzania Zasobami Ludzkimi na Wydziale Zarządzania UŁ.

Pasjonatka śpiewu i tańca folklorystycznego.

Mama 4 letniej Kaliny.

Aktywność poznawcza

- Indywidualna właściwość człowieka, służy zaspokajaniu potrzeb poznawczych lub wykonywaniu zadań o charakterze poznawczym
- „(...) wyraża się w fakcie, iż człowiek zamiast biernie spostrzegać rzeczy i zjawiska czynnie w nie wnika, by je poznać. Zamiast mechanicznie przyswajać materiał spostrzeżeniowy - intensywnie go analizuje, samodzielnie i planowo go organizuje dla lepszego zrozumienia i opanowania.”

Digital imigrants i digital natives

- Urodzeni w latach 1960-1995

- Koncentracja na jednym zadaniu

- Nauka bazuje na opisie

- Uczyli się obsługi nowych narzędzi

- Książka źródłem wiedzy

- Urodzeni od roku 1995

- Wielozadaniowość

- Nauka poprzez interakcję

- Technologia jest czymś oczywistym

- Internet źródłem wiedzy

Media a aktywność poznawcza dziecka

Media, zwłaszcza multimedia interaktywne, są dla dzieci współczesnych (tzw. **dzieci mediów**) atrakcyjnymi źródłami informacji, a także wymuszają one nową organizację procesu nauczania i uczenia się, opartą na **samodzielnym poszukiwaniu informacji** przez uczniów. Dzięki temu następuje w praktyce szkolnej **zmiana paradygmatu edukacyjnego**: nauczanie podające ustępuje pola nauczaniu poszukującemu i multimedialnemu. Uczeń staje się aktywnym i samodzielnym podmiotem, który w celu rozwiązania zadania lub problemu korzysta z całego kompleksu źródeł wiedzy, czyli mediów edukacyjnych.

Sposoby uczenia się wg W. Okonia

Próby i błędy

Naśladownictwo

Odkrywanie

Działanie

Jak wspierać aktywność poznawczą dziecka?

Tworzyć przestrzeń do działania, np. poprzez organizację czasu, przestrzeni, dostarczenie odpowiednich przedmiotów.

Podejmować działania mające na celu przyspieszenie i facylitację zmian rozwojowych, np. dostarczanie nowych informacji, ułatwiających dziecku:

- rozwiązanie zadania,
- organizowanie dodatkowych zajęć pomagających w nabywaniu nowych umiejętności,
- odpowiednio zaplanowany dzień lub tydzień aktywności uwzględniający potrzeby i zainteresowania dziecka,
- dostarczanie wsparcia emocjonalnego, które niweluje napięcie i tym samym poprawia koncentrację na rozwiązywanym problemie.

Co jeszcze możemy zrobić?

Czyli zmienianie toku rozwoju dziecka poprzez zmianę kierunku jego dotychczasowego działania i przekształcanie go w inne, zorganizowane według nowych zasad.

Tego rodzaju oddziaływanie polega na bezpośrednim ingerowaniu w aktywność dziecka.

Odbywa się to między innymi poprzez zachęcanie dziecka do:

- podejmowania nowych rodzajów działań (tworzenia, odkrywania, eksperymentowania),
- stawianie w sytuacjach problemowych,
- ograniczanie dostępu do gotowych metod działania,
- wspieranie dziecka w poszukiwaniu własnych rozwiązań zadania
- organizowanie sytuacji wymagających podjęcia współpracy z osobą o innym poziomie kompetencji.

**Aby wyzwolić aktywność
poznawczą uczniów
musimy postawić ich w
sytuacji
problemowej/zadaniowej.**

Wspieranie aktywności twórczej dzieci

Eksplorowanie

Transformowanie

Kombinowanie

Ciekawość człowieka

Ciekawość jest motywacją wewnętrzną człowieka. Pobudza ona różne ludzkie **aktywności** poprzez konfrontację z sytuacją, z którą wiąże się doświadczenie niezgodności z tym, co znane.

W sensie ewolucyjnym ciekawość jest uwarunkowana genetycznie i służy przystosowaniu jednostki do otaczającego środowiska.

W czasie konfrontacji z nową sytuacją na jednostkę działają dwa przeciwstawne impulsy. Z jednej strony, człowieka pociąga to, co nowe i chce tę nowość odkrywać, z drugiej strony, zjawisko nieznane może być niebezpieczne, a nawet zagrażające życiu, co mobilizuje człowieka do ucieczki.

O tym, który impuls przeważy, decyduje fakt, czy w postrzeganiu sytuacji przewycięży obcość, czy poczucie oswojenia.

Ciekawość spostrzegawcza a epistemologiczna wg D. Berlyne

Ciekawość spostrzegawczą wywołują nowe bodźce zmysłowe np. nagły hałas, zjawisko świetlne, natomiast **ciekawość epistemologiczna** zostaje pobudzona, kiedy człowiek ma przyjąć do wiadomości informacje niezgodne z jego stanem wiedzy czy przekonań.

Jak wzbudzić ciekawość poznawczą?

Ciekawość jest to reakcja emocjonalna na nowe, zmienne i konfliktogenne bodźce, wywołujące konflikty poznawcze. Z ciekawością łączą się emocje pozytywne takie jak: **fascynacja, zdumienie, pasja**, oraz emocje negatywne: **nuda, przesyty, zubożenie**.

Pobudzanie ciekawości jest możliwe przy średnim poziomie nowości informacji. Jak twierdzi psycholog edukacji G. Mietzel, ludzie są skłonni do ignorowania informacji dobrze znanych, natomiast zupełnie nowe zjawiska budzą w nich obawy, strach, niebezpieczeństwo wynikające z braku zrozumienia.

Jak zamienić ciekawość w stałe zainteresowanie przedmiotem?

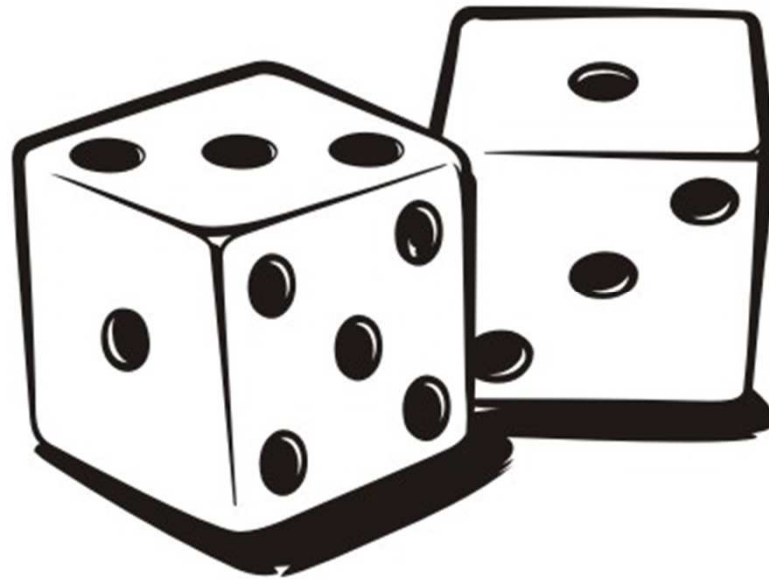
Stymulatorami ciekawości poznawczej są czynniki zawierające pierwiastki nowości, zmiany i konfliktu. Wywołanie reakcji zaciekawienia jest procesem względnie prostym jednak przekształcenie takiej reakcji w trwałą motywację poznawczą stanowi zasadniczy problem.

Implikacje edukacyjne

Atrakcyjność nauczania może być znacząco podwyższona, jeśli nauczycielowi uda się wzbudzić ciekawość uczniów, podtrzymać ją a nawet spotęgować.

Ciekawość człowieka zostaje pobudzona, gdy dowiaduje się on czegoś nieoczekiwanego i zaskakującego. Człowiek zadaje sobie pytania o istniejący stan rzeczy, które to pytania pobudzają jego motywację do zdobywania kolejnych informacji. Chęć zdobycia przez ucznia, studenta, wiedzy zawsze wywołuje pytania. Celem dla nauczyciela/rodzica jest stwarzanie warunków, w których będzie on mógł śmiało je zadawać.

Ćwiczenie praktyczne

Nie zmuszajmy dziecka do aktywności, lecz wyzwalamy aktywność. Nie każmy myśleć, lecz twórzmy warunki do myślenia. Nie żądajmy, lecz przekonujmy. Pozwólmy dziecku pytać i powoli rozwijać jego umysł tak, by samo wiedzieć chciało.

Janusz Korczak

